

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če shajajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enoslojne petlitvrate za enkrat K 1-80. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne, nezaprie reklamacije so poštnine proste.

Kaj bo vse na prvem slovanskem orlovskem taboru v Mariboru?

Veliko se je že pisalo, kaj in kako bo na I. slovanskem orlovskem taboru v Mariboru, toda le bolj posameznosti. Moja naloga je, da povem celotno najvažnejše, kaj in kako bo, kaj bo vredno iti poslušati in kaj pogledati. Seveda slišal in videl bi gotovo vsak rad vse. To pa ni mogoče, ker bo toliko, da ne morejo biti zborovanja drugo za drugim, ampak jih bo več ob istem času. Najbolje je, da napišem kar po vrsti nekaj najvažnejših zborovanj in prireditve; vseh mi ni mogoče, ker urednik ima gotovo malo prostora!

V četrtek je začetek. Zjutraj ob 7. uri bo v stolnici za vse udeležence tabora sv. maša. S svetlo mašo začnemo, da pokažemo, da smo krščansko katoliški, da prosimo Boga, naj nas podpira, da pa s tem tudi pokažemo, da ima vse naše delo višje smotre, višje cilje, da velja naše delo edinole Njemu. — Takoj po sv. maši se začne na telovadščici tekma Orlov telovadcev, ki bo trajala do v soboto opoldne. Orlovi goji poleg krepkega izobraževalnega in organizatoričnega dela tudi telovadbo. Tu se bo pokazalo, kako smo se učili Orli telovaditi, ne v dolgem času desetletij, kajti komaj 12 let se nazivamo Orle, ampak v kratkem, toda za slovenski narod tako pomenljivem času. Tekma bo zelo zanimiva, ker se bodo kosali naši najboljši fantje in moške in ker so pogoji zelo strogi.

V četrtek celi dan, v petek dopoldne in tudi v soboto zboruje jugoslov. katoliško narodno dijaštvo, katerega bo prišlo v Maribor okoli 2000. Dijaki bodo pogledali nazaj na delo, na trudapolno delo v boju za vero in narod, bodo presodili, ali je njihovo delo imele kaj uspeha. Začrtali pa si bodo tudi nova pota, po katerih bodo morali hoditi v bodočnosti, da bodo mogli uspešno varovati slovenski, jugoslovanski narod pred raznimi kvarnimi vplivi in škodo, ki mu preti v verskem, socialnem in narodnem oziru. — V četrtek zvečer bo v Götzovi dvorani pozdravni večer gostov in komerz, to je nekaka veselica z govori in s prosto zabavo.

V petek bo se poleg tekme telovadcev in zborovanja dijakov, zborovanje društva kat. katehetov in zborovanje orlovskih delegatov. Popoldne pridejo v velikem številu naši bratje in sestre iz Čehoslovaške in vsa jugoslov. kršč. društva in organizacije. Zvečer bo tem na čast zopet komerz in slavnostna glasilaška predstava „Ljudskega odra“ iz Ljubljane. Igra li bodo A. Medvedovo žaloigro „Za pravdo in srce“.

V soboto bodo zborovala vsa naša verska, kulturna in prosvetna društva: Marijine družbe in kongregacije, Kršč. socialna zveza, Društvo kat. rok. pomočnikov, Slovenska in Hrvatska ženska zveza, potem zborovanje „Ljudskega odra“ in pevske zveze „Ljubljana“ (ustanovitve zveze pevskih odsekov!), zborovanje slovenskih in hrvatskih kat. učiteljev, zborovanje akad. starešinstva itd. Popoldne bo ob 3. uri na telovadščici na Teznu skušnjava za nedeljsko javno telovadbo, z istim vspehom kot v nedeljo. Na dvorišču šole šolskih sester bo ob 4. uri glavna vaja za staroslovensko sv. mašo, ki jo bodo peli v nedeljo pri sv. maši na Glavnem trgu. — Zvečer ob 7. uri bo zborovala na Glavnem trgu Slovenska straža. Slavnostni govor bo imel župnik-pisatelj Fr. Finžgar. — Po zborovanju bo manifestacija po mestu za zasedeno

ozemlje, kjer bomo zahtevali pravično rešitev jadranskega vprašanja in ujedinjenje naših primorskih bratov z Jugoslavo. V zvezi s tem bo podoknica oddolancem sv. očeta na Slovenskem (Stolnem) trgu, da pokažemo, kako visoko cenimo našega sv. očeta, za stopnika božjega med nami. Ob 9. uri bo priredila pevska zveza „Ljubljana“ slavnostni koncert v Götzovi dvorani, na čast vsem gostom, posebno Čehoslovkom, Amerikancem, Francozom in Angležem, ki si bodo udeležili tabora. Pri koncertu bo pela Orlica-munetnica sestra Kreyzlova iz Čehoslovaške. — Celonoč od sobote na nedeljo (31. julija do 1. avgusta) bodo v stolnici, v cerkvi ob. frančiškanov in v kapeli č. šolskih sester cerkvene pobožnosti, ki se jih udeležijo vse narodnosti, ki posetijo tabor.

Zelo lep bo vzpored v nedeljo 1. avgusta. Ob 5. uri zjutraj budnica po mestu, katere se udeležijo vse godbe, ki bodo na taboru. Bo pa jih 11. Ze pred 6. uro se bomo začeli zbirati v Tomšičevem (Kokošnikovem) dvorcu k slavnostnem obhodu po mestu. Obhod mora biti in bo sijajna manifesta-cija naše katoliške misli. Takoj po manifestaciji bo na Glavnem trgu sv. maša, pri kateri bo popevala „Ljubljana“ staroslovensko sveto mašo. Peto bo nad 1000 pevcev in igrali boste dve pomnoženi godbi. Mašo bo imel prevz. knezoškof lavantinski dr. Mih. Napotnik. — Po maši bo na istem prostoru veliko manifestacijsko zborovanje orlovsko in sploh kršč. katoliške misli. — Po kratkem obedu odkorakajo telovadci na slavnostni prostor in telovadščico na Tezno. Tu bo ob 3. uri popoldne javna telovadba Orlov in Orlic. Telovadili bodo lepe proste vaje, težke vaditeljske vaje, pa tudi na orodju: na drogu, bradlji, krogu, konju itd. Gotovo krasen in veličasten pogled bo na to množico telovadcev (nastopi jih 1100) in na to enakomerno in skladno gibanje vitkih in mišičastih teles po taktu godbe. Nikdo ne sme zamuditi pogledati si tega prizora, naših fantov in deklet, tega izraza moči, ki živi v vernem slovenskem narodu. Tu se bo pokazal svet kat. slov. naroda, tu bomo videli našo bojno četo, ki hoče z vsemi silami ohraniti naš narod veren, zdrav in krepak. Videli pa bomo tukaj tudi nastop čehoslovških Orlov in Orlic, ki vršijo na Čehoslovaškem isto delo ko Orli na Slovenskem, samo da se v neprimerno neznosnejših in težavnejših razmerah, kakor mi. Občudovali bomo tudi stare lepe bojne igre, ki jih bodo proizvajali Jugoslovani iz Hrvatske in Dalmacije, razne jugoslov. narodne plesne in plesne igre itd. Omeniti moram, da je po javni telovadbi velika ljudska veselica. Vse potrebno za tačen želodec in željno grlo, kakor tudi razne sladkarije za ženske, bodo v obilni meri obiskovalcem na razpolago. Zvečer začne odhajati s posebnimi in rednimi vlaki, ki bodo vozili od slavnostnega prostora na vse strani, gostje in obiskovalci tabora. Tukaj naj pripomnim, da imajo vsi, ki se izkažejo za zeleno taborsko izkaznico pri vožnji na tabor v Maribor polovično vožnjo po vseh železnicah v državi od 25. julija do 5. avgusta. Vsak naj kupi listek na postaji kjer vstopi; plača celega v Maribor, pač pa mu potem pri vožnji nazaj ni treba drugega voznega listka, kakor tistega, s katerim se je pripeljal v Maribor. — Veselica bo trajala do 11. ure zvečer.

družijo, da odidejo skupaj domov. Vojaško poveljstvo je takoj telefoniralo po vojaško pomoč na vse strani. Silna ploha in toča je prisilila vojaštvo, da se je moralo podati nazaj v vojašnice. Ko je zjutraj prišlo večje število na pomoč poklicanega vojaštva v Idrijo, so pozapri osem laških častnikov, uporno moštvo pa pozapri v vojašnice. Ti dogodki so pač najboljši dokaz, da se Italija ne more več zanesti niti na lastno vojaštvo.

Krvavi boj v Splitu.

Na predvečer godu kralja Petra sta dva podkupljena laška vojaka snela z neke zasebne hiše v Splitu jugoslovansko zastavo in jo odnesla na laško ladjo. Ta nečuvstvo drzni čin laške nestrpnosti je narod silno razburil. Ljudstva se je ob morskem obali zbrala ogromna množica, ki je mirno prepevala narodne pesmi. K obali je priplul italijanski motorni čoln z vojno ladjo „Puglia“. Načelnik policije je z jasnim glasom zaklical kapitanu, naj vojaštvo ne stopi na obal, ker on osebno jamči za varnost laških častnikov, ki se slučajno nahajajo na obali. Se preden je to izrekel, je že bilo oddanih nekaj streliv iz čolna. V bližini policijskega načelnika je padel od ročne granate zadet mož-begunec in bil takoj mrtev. Krog-le so se tudi usmrtili dva orožnika in več drugih oseb. Naše orožništvo je nato otvorilo ogenj na laški čoln. Zadeti je bil poveljnik, nekaj mornarjev, nakar so jo Italijani odkurili. Drugo jutro je došel v Split ameriški admiral Andrews, ki vodi celo preiskavo, katera pa bo za Italijane izpadla zelo neugodno in jih pred celim svetom osvetlila kot prave barbare.

Laži zažgali Narodni dom v Trstu.

Dne 13. julija zvečer je pridrla pred Narodni dom v Trstu naročena druhal okoli 500 lakinov, ki je začela vpiti: „Smrt Slovincem! Proč z Jugoslavo!“ Podivjana tolpa je naskočila Narodni dom. Ko so razbili vse prostore, vse pohištvo, so vse notranjosti polili z velikimi množinami petroleja in zažgali poslopje. V hipu je bilo celo poslopje v plamenu. Slovinci, ki so se nahajali v poslopju, so morali iz oken vseh treh nadstropij poskakati na tla, kjer so obležali z razbitimi udi. Koliko oseb je v poslopju zgorelo, ni znano; gotovo je pa, da je število človeških žrtev italijanske pobesnelosti zelo veliko. Vse to se je odigralo pred očmi policije in vojaštva, ne da bi bil kdo le ganil z mezinem v obrambo nedolžnih žrtev! Nedolžno prelita slovenska kri kliče po maščevanju do neba!

Druhal razdejala druga poslopja.

Podivjane italijanske tolpe so nato navalile na poslopja podružnice Ljubljanske kreditne banke in Jadranske banke, vdrle v notranje prostore, uničile in razdejale vse do golega. Ostanke pohištva je tolpa pometala na ulice in jih nato sežgala. Le močnih železnih blagajn niso mogli razbiti in se polastiti denarja. Ko je bilo vse to dovršeno, so navalili na druga poslopja slovenskih trgovcev in obrtnikov ter drugih Slovincov, kjer so na slični način razbili in uničili vse. Uničili so pisarne odvjetnikov dr. Villana, dr. Ribara, dr. Voduška, uničili slovensko tiskarno „Edinost“, Hrvatsko štedionico, Splošno hranilnico, slovensko kavarno „Comercio“, razne slovanske gostilne, knjigarne in sploh vse, kar je bilo slovanskega.

Naval na naš konzulat.

Pobesnela laška druhal je nato popolnoma neovirano od oblasti v svoji satanski besnosti vdrila v poslopje našega konzulata, v katerem je razbila in uničila vse pohištvo, šipe, vrata itd., razbite predmete pa pometala na cesto. Pogled na razdejano poslopja nudi grozen prizor! Ko se je druhal še bilo posrečilo iztakniti našo državno zastavo, je laška pobesnelost dosegla svoj vrhunec. Našo državno zastavo so raztrgali, ostanke pa v slovesnem sprevodu nosili po mestu. Pri vseh teh neverjetno besnih izgre-dih ni bilo blizu nobenega policista in nobenega vojaka, kar je dokaz, da so bili naročeni od slavne italijanske vlade.

Slični čini laške podivjanosti so se zgodili tudi na Reki, v Kopru, Pazinu in drugih mestih v Pri-

Italijanska nasilja in požigi.

Dogodki v Prvačini.

Po vsem po Italijanih zasedenem slovenskem ozemlju je naš narod slovesno praznoval blagdan naših prvih apostolov sv. bratov Cirila in Metoda. V Prvačini na Primorskem so šli ljudje z godbami in zastavami v cerkev. Italijansko vojaštvo, katerega ta cela cerkevna zadeva ni nič brigala, je pa ustavilo spreved in zahtevalo, da mu izročijo slovenske trobojnice. Enodušno se je ljudstvo uprlo tej drzni zahtevi in laško vojaštvo je začelo streljati na množice.

Strelji so težko ranili štiri slovenske žrtve — tekla je nedolžna slovenska kri, ki se bo bridko maščevala.

Upor laške posadke v Idriji.

Ker so laški častniki naznanili laškemu vojaštvu v Idriji, da bo moralo dne 15. julija odriniti v Albanijo, se je vojaštva lotilo tako razburjenje, da je iakoj odpovedalo pokorščino svojim častnikom in pometalo orožje proč. Vojaštvo je drlo na trg, kjer so klicali: „Doli s kraljem, živela internacionala, živio Ljenu!“ Moštvo je pozivalo častnike, naj se mu pri-